

Tirgus pārskats

2009.g. 23. – 29.marts

Valdības plāns atbrīvojot bankas no problemātiskajiem aktīviem un ekonomikas datu uzlabošanās izraisīja strauju cenu kāpumu, un vairāki akciju salīdzinošie indeksi piedzīvoja spekulatīvo akciju cenu pieaugumam ("bull market") raksturīgu kāpumu. Tiek uzskatīts, ka tirgū notiek spekulēšana uz akciju cenu pieaugumu, ja cenu kāpums ir vismaz 20% apmērā.

Nedēļas beigās lielā pieauguma rezultātā notika aktīva pārdošana peļņas nolūkā, tomēr tas nedzēsa nedēļas laikā sasniegto pozitīvo pieaugumu.

"S&P 500" indekss, šonedēļ pieaugot par 6%, turpināja savu neseno kāpumu un šobrīd salīdzinājumā ar 9.marta rekordzemo līmeni kāpums ir 21% apmērā. Šo kāpumu trīs nedēļas pēc kārtas veicināja īso pozīciju slēgšana ("short covering"), jo to akciju cenas, kurām ir vislielākais nenoslēgto īso pozīciju īpatsvars, strauji pieauga. **Eiropas akciju cenas palielinājās par 2,7% un Āzijas – par 6,7%**, un Japānas (saskaņā ar MSCI) - par 8,1%. **Dolāra vērtība** attiecībā pret eiro pieauga par 3,2%.

ASV finanšu ministrs Timotijs Geitners sniedza sīkākas ziņas par banku problemātisko aktīvu atpiršanas plānu. Viņš piedāvāja pat 1 triljonu ASV dolāru lielu finansējumu problemātisko aktīvu uzpiršanai, ko veiktu ASV Finanšu ministrijas "Publisko – privāto ieguldījumu programmas" ietvaros izveidotie ieguldījumu fondi. Sagaidāms, ka plāns būs visizdevīgākais variants nodokļu maksātājiem, jo tas palīdzēs bankām piesaistīt jaunu kapitālu un līdz ar to veicinās kredītēšanu. Pretēji paziņojumiem februārī šī informācija tirgos izraisīja strauju akciju cenu kāpumu.

Ir radušās cerības par ekonomikas stabilizēšanos, jo statistikas dati nepasliktinās tik strauji kā agrāk, un vairums šo datu ir labāks par tirgus dalībnieku gaidīto. **ASV ilgstoša patēriņa preču pasūtījumu** pieaugums un jauno mājokļu pārdošanas darījumu skaita pieaugums bija negaidīts. Ilgstoša patēriņa preču pasūtījumi salīdzinājumā ar iepriekšējo mēnesi februārī pieauga par 3,4%, bet kritums janvārī tika koriģēts uz 7,3% no 4,5% salīdzinājumā ar mēnesi iepriekš. Ilgstoša patēriņa preču pasūtījumu palielināšanās bija lielākais pieaugums vairāk kā gada laikā un pirmais – septiņu mēnešu laikā.

Gan jauno, gan esošo mājokļu pārdošanas apjomi pārsniedza prognozēto. Esošo mājokļu pārdošanas apjoms pieauga saistībā ar īpašumu atsavināšanu un jauno mājokļu pārdošanas apjoms pieauga, pateicoties cenu un hipotekārās kredītēšanas likmju kritumam. Jauno mājokļu pārdošanas apjoms mēneša laikā palielinājās par 4,7% un esošo mājokļu pārdošanas apjoms janvārī palielinājās par 5,1%, vidējai pārdošanas cenai gada laikā krītoties par 15,5%.

Arī **Eiropas akciju cenas** trešo nedēļu pēc kārtas palielinājās. Eiropas un Āzijas un Klusā okeāna reģiona valstu ekonomikā uzlabošanas pazīmes ir mazāk. "Purchases Managers" indeksi eirozonas ražošanas un pakalpojumu sektoros martā liecināja par nedaudz mazāku, tomēr joprojām strauju sarukuma tempu.

Jauno ražošanas pasūtījumu skaits Eiropā janvārī kritās par 3,4%, un gada izteiksmē kritums ir 34,1%. Uzzinot šādu vājus statistikas datus, investori, ņemot vērā šonedēļ notiekošo **ECB sanāksmi**, cieši sekos līdzībai ECB paziņojumiem par tādiem nestandarta pasākumiem kā "jaunas naudas drukāšana" ("quantitative easing") un tam, vai ECB sāks uzpirkt uzņēmumu un finanšu sektora parāda vērtspapirus.

Japānā mazumtirdzniecības apjomi pagājušajā mēnesī piedzīvoja vislielāko kritumu septiņu gadu laikā. Japānas rūpnieciskā ražošana februārī saruka par 9,4% un salīdzinot ar iepriekšējo gadu – par 38,4%.

Tomēr pēc šāda spēcīga pieauguma, iespējams, var gaidīt, ka notiks **aktīva pārdošana peļņas nolūkā** un ka nedēļas beigās finanšu sektora akcijas izraisīs vispārēju akciju cenu samazināšanos. Dolāra vērtība auga, un izejvielu cenas samazinājās. Naftas un metālu cenu samazināšanās izraisīja izejvielu ražotāju akciju cenu samazināšanos. Akciju cenas kritās arī pēc T.Geitnera un ASV Centrālās bankas vadītāja B.Bernankes 24.marta aicinājuma īstenot stingrāku finanšu firmu darbības regulējumu.

Svētdienas vakarā B.Obamas administrācija paziņoja, ka neizsniegs papildus līdzekļus "**General Motors**" un "**Chrysler**" glābšanai, norādot, ka šiem koncerniem ir jāizstrādā jauni plāni vai jāriskē kļūt maksātnespējīgiem.

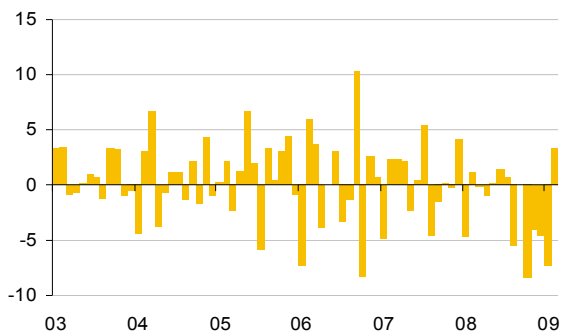
Situācija Krievijas ekonomikā ne tuvu nav rožaina pat ņemot vērā to, ka akciju cenas pēdējo nedēļu laikā ir strauji kāpušas. Kā piemēru var minēt banku sektoru. Oficiālā statistika liecina, ka banku kredītportfeļi ir 3,1% liels kavēto kredītu īpatsvars. Finanšu ministrs Aleksejs Kudrins norādīja, ka viņš prognozē, ka līdz gada beigām kavēto kredītu apjoms sasniegs 10% no kopējiem izsniegtajiem aizdevumiem. Tomēr "Vedomosti" ziņo, ka A.Kudrins tikšanās laikā ar banku pārstāvjiem esot norādījis, ka minētie 10%, iespējams, jau ir pārsniegti, jo dažādu banku grāmatvedības politikas būtiski atšķiras. Tas paceļ svarīgu jautājumu par banku sektora kapitalizāciju. Krievijas valdība šo problēmu atzīst, tomēr tūlītējai kapitāla iepludināšanai bankās tai varētu trūkt finanšu līdzekļu. Līdz ar to Krievijas valdība meklē citas alternatīvas.

Ukraina ar Pasaules Banku, EIB un Eiropas Komisiju parakstīja kopīgu deklarāciju par gāzes transportēšanas sistēmas modernizāciju. Ukraina plāno kļūt par Eiropas Vienotās energotelpas dalībvalsti, pretī saņemot 6.4 mljrd. ASV dolāru lielu tehnisko un finansiālo palīdzību. Ilgtermiņā Ukraina varētu kļūt par tranzīta koridoru starp Vidusāziju un Eiropu, veidojot konkurenci Eiropas patērētājiem. Šobrīd "Gazprom" Krievijas un Vidusāzijas gāzes transportēšanā patērētājiem Eiropā atrodas gandrīz monopolstāvoklī. Tuvākajā nākotnē šim darījumam vajadzētu samazināt piegāžu pārtraukumu iespējamību.

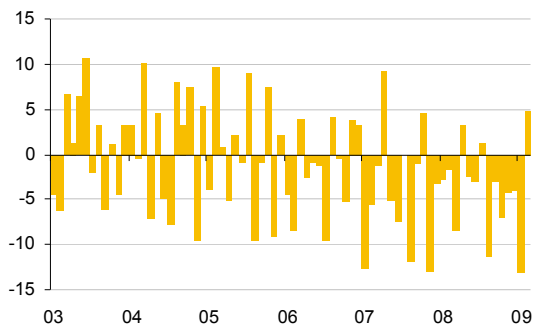
Pagājušajā nedēļā atkal izskanēja ziņas par **SVF pasākumiem Centrāleiropas un Austrumeiropas reģionā**. Pirmkārt, Rumānija ar SVF vienojās par palīdzību 27 mljrd. ASV dolāru apmērā. Otrkārt, Ungārija saņēma vēl vienu 3,2 mljrd. ASV dolāru lielu maksājumu, un Serbijas valdība paziņoja, ka ir panākta vienošanās par palīdzību 4 mljrd. ASV dolāru apmērā. Treškārt, Latvija mēģina vienoties ar SVF par nepieciešamību mīkstināt dažus no sākotnējiem vienošanās kritērijiem - galvenokārt par fiskālo deficītu.

Janvārī un februārī bija vērojama izteikta neatbilstība starp patērētāju tēriņiem pasaulē un Ķīnas eksporta apjomu, jo pirmajam minētajam rādītājs bija samērā labs, bet otrajam – ļoti slikts. Tas, iespējams, daļēji ir skaidrojams ar krājumu samazināšanu, par ko liecina "JP Morgan PMI Global Inventory" indekss, kurš piedzīvoja 10 gados zemāko līmeni un norāda uz ļoti strauju krājumu apjomu samazinājumu. Tas nozīmē Ķīnas eksporta rādītāju uzlabošanos (un līdz ar to labākas izredzes pārējam Āzijas reģionam) laika gaitā, protams, ja pieprasījums pasaulē turpināsies šī brīža līmenī.

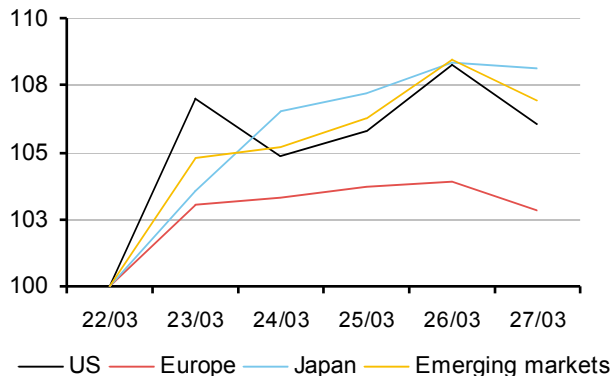
1.grafiks. ASV ilgstoša patēriņa preču pasūtījumi, pa mēnešiem (%)

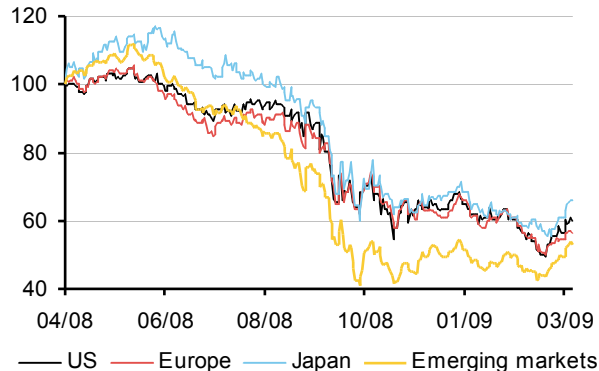
2.grafiks. ASV jauno mājokļu pārdošanas apjomi, pa mēnešiem(%)

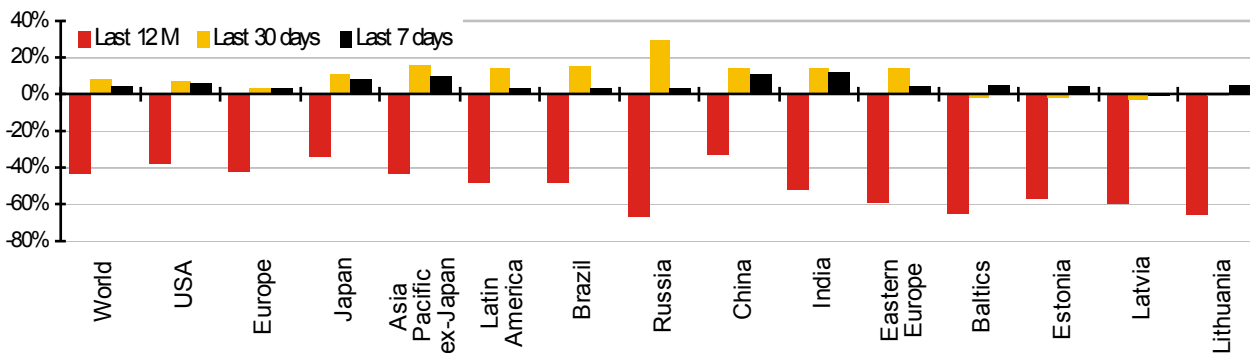
3.grafiks. Akciju tirgi pagājušajā nedēļā

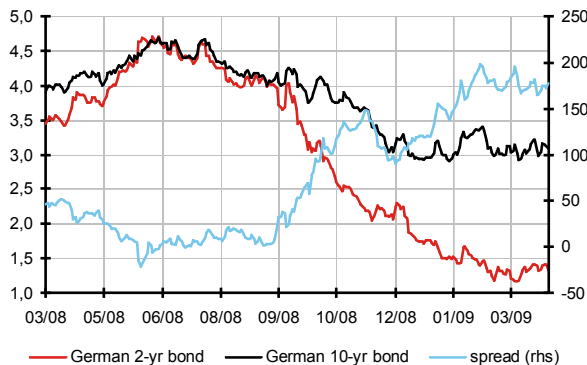
4.grafiks. Akciju tirgi pēdējos 12 mēnešos

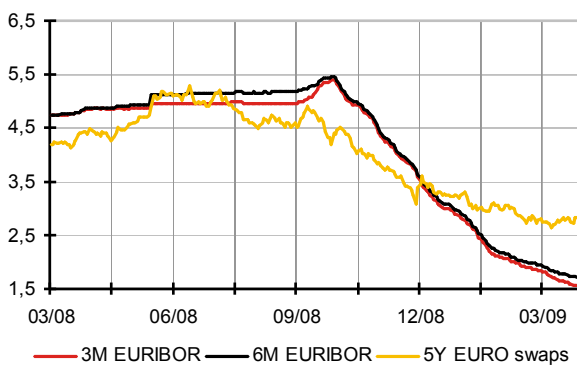
5.grafiks. Akciju tirgu rezultāti¹

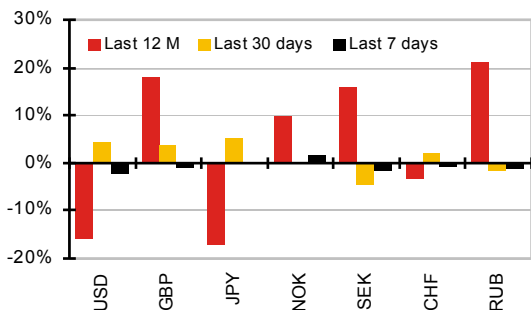
6.grafiks. Vācijas valdības obligāciju ienesīgums

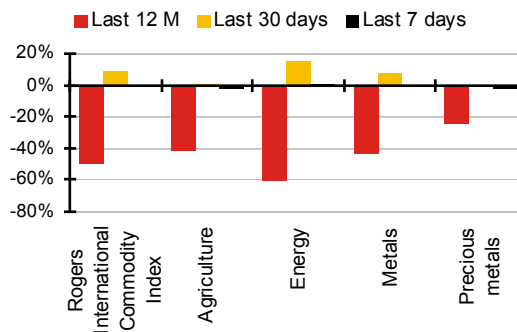
7.grafiks. EURIBOR likmes pēdējos 12 mēnešos

8.grafiks. EUR vērtība pret noteiktām valūtām

9.grafiks. Izejvielu rezultāti

Grafiki no "Bloomberg"
Ja nav norādīts citādāk, visi ienesīgumi ir izteikti attiecīgo indeksu valūtās.

¹ Chart depicts the performance of respective MSCI regional equity index in USD, except for Eastern Europe (DJ Stoxx EU Enlarged) and Baltic equities (OMX indices).